

РОЗВИТОК ОСВІТИ СЕЛА САМОСТРІЛИ

У селі вже у 1920 роках існувала перша школа. Чотирикласна освіта була безкоштовною. У школі навчалось до 50 учнів. Більшість ходила до школи лише взимку, коли закінчувалися сільськогосподарські роботи. У польській школі працювали дві вчительки. Дочка місцевого священика Марія Качуровська викладала читання, математику, вчителька з Папичева викладала один урок польської мови.

Баланчик Ганна Опанасівна розповідає, що її навчала полячка Марія Боголяцька, родом десь із-під Львова. Діти називали її Базулиха. 3-4 класи навчалися у першу зміну, приходили на 8 год., 1-2 класи починали навчатися в обід. Дисципліна була строга. За найменший непослух дітей карали. Їх били великою лінійкою по руках. У цей час Марія зійшлася з чоловіком, який робив комісацію земель: планував, наділяв, робив підрахунки вартості землі. Марія чекала на дитину, була досить сердитою, не любила дуже дітей. Зайшовши в клас, вона починала муштру, всі підносили руки вгору, молилися Богу, потім піднімали зошити, довго стояли з піднятими руками. Пізніше починалася перевірка домашнього завдання. За невиконання домашнього завдання покарання були досить суворі.

Освітня справа за радянських часів почала розвиватися у 1970-80 роках, масово з'явилися народні однокласні школи. Деякий час жителі Самостріл ходили до Межиріч чи до сусіднього Стівина. У Межиріцькій старшій школі навчання було вже платне. Вчитися могли далеко не всі бажаючі, лише ті, хто платив.

Однією з перших шкіл, після польської школи, були школи домашнього навчання. Черкас Г. О. розповідає, що на вулиці Замлинівській, у старій школі вчив діток Криворучко Дмитро. Він просив батька приводити дітей і приносити в'язанку соломи для опалення хати. Навчав дітей і Петро Жук, хатина якого збереглася і досі на схилі поблизу церкви, перенесена з хутора. Пам'ятають такий випадок, як Павло Підстригай, прочитавши марксистсько-ленінську літературу, просить матір віддати одну з корів для вчителя Петра Жука. Взагалі, питання власності завжди було одним з болючих питань українського селянства. Всім хочеться власності і бажано по-більше, можеш це досягнути чи ні.

Наступна споруда школи стояла навпроти сучасної школи, пізніше її переносять до оглядового тригопункту "башні", тому що село було розташоване і за шосейною дорогою. В школу ходили діти із сусідніх шкіл. Для того, щоб було ближче діткам, споруду школи переносять. Ще однією спорудою школи була початкова школа, яка знаходилася на місці ветеринарної дільниці, її називали "Біла школа".

У 1947 році відкривають так звану школу "Прогресивку". У хаті Смикала Степана Івановича відкривають "Червону калину", тут було шість класів. Саме

тоді розпочинається трудова діяльність однієї з перших вчителів Черниш Галини Олександрівни, яка приїхала із Житомирщини. Вона була першим директором школи. В цей час вчителями працюють Невіркоць Петро Філімонович, Пахолок Євген Макарович, Кривошия (Корнійчук) Одарка Олександрівна, Голубченко Семен Васильович, Овденко Лнастасія Гнатівна, Радіонов Микола, Геданач Ганна Кіндратівна, Поліщук Олексій Васильович, Артемчук Михайло Андрійович та ін.

Момот Ганна Андріївна розповідає про свої дитячі роки, що одного разу Євген Макарович залишив діток після уроків. Вони вже все повчили, чекали вчителя, а він не прийшов, і тоді вони пішли додому. На другий день вчитель наказав всім покласти руки на парти, хто його не дочекався. Свої ручки поклала й мала Ганнуся; надовго запам'ятала сліди від вербової різочки. А взагалі в цій школі карали рідко...

Історія школи переплітається з історією УПА. Зв'язкова Забужко Галина (Цариця) розклеювала листівки УПА. Зразу ж в село за доносом прибув співробітник КГБ Білоусов і зробив їй зауваження, що вона співпрацює з бандерівцями.

Колгосп допомагав школі у привезенні дров. Давав транспорт. Учні виконували сільськогосподарські роботи: збирали картоплю та цукрові буряки.

Багато гарних учителів працювало в Самострілівській восьмирічній школі. У різні часи там працювало багато творчих особистостей, серед них Черниш Г. О., Поліщук О. В., Артемчук Г. И., Момот Г. А., Шспітько В. И., Саиожник О. М., Баланчик Г. Б, Довмат О. Ф., Довмат З.І, та ін.

ВЕЛИКІ ЛЮДИ МОГО СЕЛА

Прагнення жителів села Самостріли до освіти, до науки відоме здавна. Скільки пам'ятають старожили, в селі завжди була школа. Тому й не дивно, що село дало світові багато відомих людей. Одним із перших Президентів Академії наук України був виходець із Самостріл, відомий ботанік, географ-дослідник Володимир Іполитович Лепський. Довгий час керував Західним науковим центром Академії наук України відомий фізик Ярослав Степанович Підстригай. У Національній Академії наук працює доктор філологічних наук Сергій Забужко, в одному із Львівських вузів викладає кандидат істотних наук Володимир Свистонюк, Олександр Іванович Чемерис - кандидат економічних наук довгий час працював заступником голови Центроспілки колишнього Радянського Союзу.

Сьогодні школа гордиться своїми недавніми випускниками. Тільки за останні 28-30 років з її стін вийшли два доктори філологічних наук, це Ярослав Поліщук та Анатолій Криловець і кандидат педагогічних наук Юрій Кирильчук.

Сьогоднішні учні та вчителі намагаються примножувати славу своїх

попередників. Кращі учні навчаються у престижних навчальних закладах. До обласного ліцею-інтернату навчатися перейшли Ольга Шитюк, Оксана Пончук, Олена Кирильчук. В Корецькому ліцеї навчаються Роман Баланчик і Олександр Дмитрук. Більше третини випускників щороку здобувають вищу і середню спеціальну освіту.

Маленьких самострілівців сьогодні навчають 10 учителів. Всі мають вищу освіту, половина -вищу кваліфікаційну категорію, двоє - звання "старший вчитель". Так що у школи, у села є майбутнє. А прагнення його жителів до освіти, до знань, є запорукою інтелектуального розвитку і цілої держави.

*Олексій Довмат,
директор ЗНЗ I-II ст.
с. Самостріли*